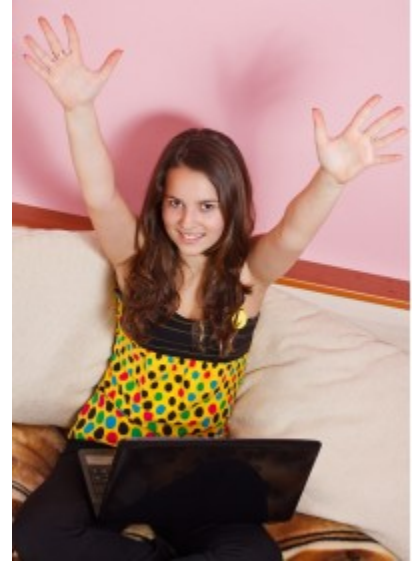

Elevmedvirkning

Noe av det viktigste vi voksne kan gjøre i skolen er å se enkelteleven, lytte til eleven, invitere til samspill, og å ta det eleven kommer med eller gjør, på alvor. Dette er noe de fleste voksne i skolen vil kunne slutte seg til, men det er ikke alltid like lett å få til i en hektisk hverdag.

- Utfordringer i skolen
- En trang og hektisk hverdag.

Flere former

Elevmedvirkning kan ta flere former og foregå via flere kanaler: Elevråd, klasseromssamtaler, skriftlige undersøkelser, loggbøker, gruppesamtaler og individuelle samtaler. De ulike variantene virker ulikt og fyller ulike behov. Alle skoler bør definere sitt ståsted for å sikre reell elevmedvirkning, hvor den enkelte elev opplever å bli både sett, hørt og spurt.

Det er imidlertid ikke gitt at alle tilnærminger virker etter hensikten. Derfor gjelder det å finne tilnærminger, metode, rutiner og handlingsrom, som gir reell elevmedvirkning med alle elever, regelmessig. Serier av hyppige men korte elevsamtaler med alle elever, er en slik tilnærming. Elevmedvirkning er en hovedgrunn til å innføre Elevsamtalen som et fast verktøy i skolen.

Reell elevmedvirkning

Elever kan spille ulike roller ettersom hvem de er sammen med. En elev kan hevde en mening i full klasse, men si noe helt annet under fire øyne, til læreren hun har tillit til. Dersom voksne i skolen ønsker å bruke klassen og gruppa for å utøve elevmedvirkning, så skal hun ta høyde for denne mekanismen. Det finnes minst tre forhold som kan bidra til at elevmedvirkningen ikke blir reell når flere

elever er samlet.

Den første er behovet for tilhørighet. Elever kan legge egne behov og ønsker til side, dersom medelever som de ønsker å være sammen med, og ønsker å bli sett av og ha en god relasjon til, mener noe annet. Det trenger ikke å være lederelevenes ønske at det skal være slik, men behovet for tilhørighet og å være en del av, kan styre.

Det andre forholdet er gruppepress, om enn mildt og uten at det ligger negative sanksjoner å venter dersom man går på tvers. Forventningene fra medelever kan være markante, og eleven som kanskje vil noe annet, ønsker ikke å skille seg ut.

Det tredje forholdet er dominans fra elever som både kan og vil bruke maktmidler for å få sin vilje igjennom. Det kan være vanskelig å stå opp mot disse elevene, og å mene noe annet eller gå på tvers, fordi man dermed kan bli utsatt for ulike varianter av makt og negativitet. Det kan være utestenging, latter, latterliggjøring, stønn, negative blikk og kroppsspråk, baksnakking eller kommentarer. Det kan også være i form av represalier som blir til mobbing.

Er ikke voksne i skolen oppmerksom på disse mekanismene mellom elever i en gruppe, så kan det fort bli en falsk elevmedvirkning, hvor det kun er noen få, eller en gruppe som får medvirke.

Elevmedvirkning forstås ulikt

Elevmedvirkning er ikke et entydig begrep. Det blir forstått og vektlagt ulikt, og ofte gitt innhold etter den enkelte lærers hode og hjerte. Spør man lærere og skoleledere: "Hvordan gjør dere elevmedvirkning her?", så vil man få mange ulike svar. Noen kan være konkrete og metodiske. Andre mer vage, med påstanden at "det gjør vi jo hele tiden, i alt vi gjør".

Nedenfor er noen punkter det kan være nyttig å reflektere rundt.

- Elevmedvirkning innebærer at eleven blir hørt, men ikke nødvendigvis at eleven får viljen sin. Læreren har mange elever å ta hensyn til, og må derfor veie ulike ønsker og behov opp mot hverandre.

- Elevmedvirkning er ikke det samme som elevmedbestemmelse, og betyr ikke at alle skal kunne bestemme like mye. Det er den voksne/ de voksne i fellesskap, som er lederne i skolen og som kan bestemme.
- Voksne er normdannere, som vil eleven og skolen i en retning. Elevmedvirkning foregår på grunnlaget som er lagt av voksenfellesskapet. Tydelige og normdannende voksne er en del av den gode voksenrollen.
- Det er de voksne som skal bestemme hva elever skal ha myndighet til selv å bestemme. Dette utvikles og utvides med alderen, og ettersom eleven selv kan ta ansvar for gode og dårlige valg.

Medlemssidene har mange artikler om verktøyet elevsamtalen, og om hvordan det kan brukes for å sikre god og individuell elevmedvirkning over tid.